

Sygn. akt II CZ 131/12

## POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z wniosku S.T. – W.  
przy uczestnictwie Z. T.  
o podział majątku wspólnego,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 29 listopada 2012 r.,  
na skutek zażalenia uczestnika postępowania  
na postanowienie Sądu Okręgowego w P.  
z dnia 30 kwietnia 2012 r.,

**oddala zażalenie.**

Uzasadnienie

Uczestnik postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej złożył skargę kasacyjną z zachowaniem ustawowego terminu do jej wniesienia na wydane w toku postępowania apelacyjnego postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 28 października 2011 r.

Od skargi należała się opłata stała w wysokości 1000 zł. Uczestnik nie uiszczył jej wraz z wniesieniem skargi, tylko złożył za pośrednictwem adwokata wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 21 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy oddalił jego wnioski. Postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi uczestnika - adwokatowi w dniu 27 lutego 2012 r. W dniu 5 marca 2012 r. uczestnik wniósł zażalenie na postanowienie oddalające jego wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych. Zostało ono jednak odrzucone jako niedopuszczalne.

Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę uczestnika ze względu na jej nieopłacenie w wymaganym terminie, tj. przed upływem 5 marca 2012 r. W uzasadnieniu wyjaśnił, że w sprawie znajdował zastosowanie art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. 2010.90.594 ze zm. - dalej: „u.k.s.c.”).

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 30 kwietnia 2012 r. uczestnik odwołując się do poglądu wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 92/11, podniósł, że Sąd Okręgowy z naruszeniem art. 130 § 1 k.p.c. zaniechał wezwania go do uiszczenia brakującej opłaty od skargi kasacyjnej. Powołując się na art. 380 w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c., wniósł także o zbadanie zasadności odmawiającego zwolnienia od kosztów sądowych postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 21 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 2 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Od tego uregulowania wyjątek wprowadza art.

112 ust. 3 u.k.s.c. w odniesieniu do przypadków, w których pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W przypadkach tych, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie - bez możliwości jego przerwania przez wniesienie zażalenia, o ile orzekł sąd drugiej instancji - od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia (art. 112 ust. 3 zdanie pierwsze i drugie u.k.s.c.).

W sprawie ze względu na działanie uczestnika przez adwokata, rodzaj należnej opłaty i rozpoznawanie wniosku o zwolnienie od kosztów przez sąd drugiej instancji ma zastosowania nie art. 112 ust. 2 u.k.s.c., lecz - jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy - art. 112 ust. 3 zdanie pierwsze i drugie u.k.s.c. Tygodniowy termin do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej biegł więc dla uczestnika - tak jak przyjął Sąd Okręgowy - od dnia doręczenia jego pełnomocnikowi postanowienia z dnia 21 lutego 2012 r., tj. od dnia 27 lutego 2012 r., i upływał z końcem 5 marca 2012 r. Nie mógł być przy tym przerwany przez zażalenie wniesione na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 21 lutego 2012 r., bo ani art. 112 ust. 3 zdanie pierwsze i drugie u.k.s.c. nie przewiduje możliwości jego przerwania przez zażalenie wnioskodawcy, ani samo to zażalenie nie mogło być skutecznie wniesione, ponieważ - jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy - było niedopuszczalne. Zgodnie z art. 112 ust. 3 zdanie trzecie u.k.s.c., tylko zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych przerywa bieg terminu do uiszczenia brakującej opłaty (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia: 28 października 2011 r.; 2 marca 2012 r., II CZ 173/11; 22 marca 2012 r., V CZ 154/11; 13 kwietnia 2012 r., I CZ 36/12; 24 maja 2012 r., II CZ 10/12; 22 czerwca 2012 r.).

Powołana przez skarżącego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 92/11, dotyczy jedynie takich szczególnych przypadków, w których strona, mimo iż ma pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, działa osobiście.

Brak również podstaw do zakwestionowania odmawiającego zwolnienia od kosztów sądowych postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 21 lutego 2012 r. na podstawie art. 380 w związku z art. 398<sup>21</sup> i 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy w sposób przekonywający wykazał, że stan majątkowy uczestnika pozwalał mu na uiszczenie opłaty sądowej od skargi kasacyjnej w kwocie 1 000 zł. bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania jego i dzieci.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. postanowił jak w sentencji.